

Alte Drucke

Pavli Castrensis In ... Codicis Partem Patauinae Pr[a]electiones, Francisci Curtij, multorumq[ue]; qui hactenus Doct. incubueru[n]t Appendicibus ...

Paulus <Castrensis>

Lugduni, 1553

Vbi causa status agi debeat. Rubrica.

Nutzungsbedingungen

Die Digitalisate des Francke-Portals sind urheberrechtlich geschützt. Sie dürfen für wissenschaftliche und private Zwecke heruntergeladen und ausgedruckt werden. Vorhandene Herkunftsbezeichnungen dürfen dabei nicht entfernt werden.

Eine kommerzielle oder institutionelle Nutzung oder Veröffentlichung dieser Inhalte ist ohne vorheriges schriftliches Einverständnis des Studienzentrums August Hermann Francke der Franckeschen Stiftungen nicht gestattet, das ggf. auf weitere Institutionen als Rechteinhaber verweist. Für die Veröffentlichung der Digitalisate können gemäß der Gebührenordnung der Franckeschen Stiftungen Entgelte erhoben werden.

Zur Erteilung einer Veröffentlichungsgenehmigung wenden Sie sich bitte an die Leiterin des Studienzentrums, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

Terms of use

All digital documents of the Francke-Portal are protected by copyright. They may be downloaded and printed only for non-commercial educational, research and private purposes. Attached provenance marks may not be removed.

Commercial or institutional use or publication of these digital documents in printed or digital form is not allowed without obtaining prior written permission by the Study Center August Hermann Francke of the Francke Foundations which can refer to other institutions as right holders. If digital documents are published, the Study Center is entitled to charge a fee in accordance with the scale of charges of the Francke Foundations.

For reproduction requests and permissions, please contact the head of the Study Center, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

urn:nbn:de:gbv:ha33-1-150729

ut in l. in fi. ff. ad muni. Si verò non fortiebatur forum ratione
communis patrie tunc distingueretur: aut res erat ibi continuè man
fura, & habet locum opi. Azo. ut ibi fortietur forum pro qua vi
detur casus in l. quod legatur. §. fi. ff. de iudi. & l. sed & si suscepe
rit §. penult. seu finali. qui incipit si ea res. sed si non erat ibi conti
nuè mansura, tunc secus. & habet locum opi. Hug. quia tunc nō
potestur esse in illo loco. ut l. ex facto. §. circa medium. ff. de hæ
red. insti. & l. debitor. ff. de pig. & l. huiusmodi. §. legatum. de les
sione. cum multis si. In gl. ibi. [quis executioni mandabit?] su
per sententiam latam pro auctore. & not. quia gl. infra dum di
citur licet sit in vera diffinitiva. Innuit qd ista non sit vera. unde
notor. dicit quod loquitur in alia diffinitiva lata super pecunia: sed
in territorio illius qui eam tulit non esset bona. in quibus posset
fieri executio. nam scriberetur iudici alterius territorij: vbi sunt bo
na, ut cum exequatur: ut in l. propterandum. §. si autem reus. &
idem in interlocutoria de mittendo ex primo decreto. ut in l. quā
gl. allegat: & in c. romana. de fo. compet. lib. vj. In gl. ibi. [Res
pendeo auctoris.] Dic ista gl. semper allegatur qd quando quis ha
bet plures iudices, sub quibus potest conveniri, electio est acto
ris coram quo conveniat. probatur in l. fi. de iur. om. iu. & infra
de prescrip. long. temp. l. fi. & hoc per rationem quæ ponitur in
l. iij. §. ff. de eo quod cer. loc. Idem in actionibus, si plures com
petunt ad eandem rem. ut l. quod in heredem. §. eligere. de tribu
tione ratione. secus in rebus alternatiue debitis: quia electio est
regulariter. ut l. plerumque. in fi. ff. de iur. dot. & etiam locorū
in quibus venit soluendum. ut d. l. iij. §. j. de eo quod certo loco.
Non sunt alia.

Vbi de hereditate agitur.

Rubrica.

1. In loco ubi est res que petitur, sortitur quis forum non solum in actione merè reali
sed etiam in actione merè personali.
2. Paduanus instituitur heres ab alio Paduano habente bona Vicentie: an poterit pro
ducere testamentum coram potestate Paduano, & petere pronuntiare per ipsum cū
sue mittendum in pos. & scribere iudici ubi sunt bona, quod ipsum immittat, si per
alium non possidebatur?

LEX.

VNICA.

Llic vbi res. Misio in pos. rerum hæ
reditariarū ex legis edicto
infra de edic. diu. adr. tol. vel per interdictum
quorum bo. debet fieri per iudicem vbi sunt bo
na hæreditaria. & non per alium: sed petitio hæ
reditatis potest moueri etiam in alio loco vbi reus sortitur forū
& etiam in loco vbi sunt bona hæreditaria. h. d. Ex hoc ultimo
patet quod in loco vbi est res que petitur, quis sortitur forum
non solum in actione merè reali: ut s. l. proximi. sed etiam in actio
ne mixta. ut est petitio hære. ut hic. & infra de peti. hære. Et lo
quitur primo de secunda parte rubricæ. vbi ibi. [vbi autem.] po
tetur de prima parte. In tex. ibi. [postulandum:] quod dicit & nō
alibi vel coram alio iudice: quia istud verbum postulandum ne
cessitatem importat ut nō. ff. de eden. in rub. Si ergo Paduanus
instituitur heres ab alio Paduano habente bona vicentie vel
Paduani institutus debet producere testamentum coram illo iu
dice vbi sunt bona. & ibi petere se immitti: non coram potestate
Paduana. & hoc quando bona per alium non possidebantur: sed
si possidebantur, & sic erat deueniendum ad petitionem hæredi
tatis, si allegabat se potiora iura habere secundum l. edicto. post
infra de edic. diu. adr. tol. quia de possessorio transibit
ad petitorium: tunc poterit agere petitione hæreditatis in loco vbi
potestas sortitur aliqua rōne domicilij, vel originis. & etiam in
loco vbi sunt bona, si ibi degit. gl. dicit qd etiam si nō degat per l. præ
cedit ex qua nō. id qd dixi. Sed an in primo casu qn nullus pos
sit petere pducere testamētū corā ptate Paduano, & petere
pronuntiare p ipm eū fore mittēdū in pos. & scribere iudici vbi sunt
bona, qd ipsum immittat gl. vñ tenere qd sic in d. l. edicto. sup. verbo
cōpetit. Bar. vbi vñ tenere cōtrariū. qd iudex Paduanus nec rō
nem quæ nō sunt in sua iurisdicōe. nec rōne psonæ quæ ipsaz
possidet (ut dixi) iurisdicōnem habet. vñ dicit qd nō videt qualiter
possit se impedire: sed si possideret p psonā sibi subiectā, cogni
tione de cā vñ illū debere deici. de posse. tūc bñ posset hoc facere se
cundum cū. Nec obstat pūo dicto. c. romana. §. cōtrahētes. de for.
iur. l. vñ. vbi nec habebat bona in sua iurisdicōe: nec psonā: &
tūc potest pronuntiare auctore mittēdū in pos. bonorū alibi positorū: qd
ita licet possessor nō sit subditus suus p pūe loquēdo: attē: qd cō

traxit in suo territorio, sortitur ibi forū ratione cōtractus. unde
illirrationi videtur subditus: licet non propriè & simpliciter intel
ligendo. Gul. aut de cu. videtur sentire qd iudex paduanus pos
sit hoc facere indistinctè: & allegat l. præses. infra de interdi. &
non allegat gl. in d. l. edicto. plus placet id quod dicit Bart. Non
sunt alia.

*Vbi de ratiocinijs tam publicis quam priuatis agi
oportet.*

Rubrica.

1. Qui dicantur contubernales, & qualiter unus ex eis prepositus ad emendandum expen
sas omnibus, ex pecunia soluta pro rata teneatur ad reddendum rationem eius suc
cessori.
2. Clericus qui fuit notarius in curia episcopi, si postea efficiatur bigamus, quod pro gestis
tempore notarius teneatur respondere episcopo.
3. Qui desit esse mercator, potest pro gestis tempore quo erat conueniri in curia mer
catorum.
4. Non datur fides instrumento facto in longinquis partibus per illum qui ignoratur an
sit notarius, sed de consuetudine portantur littere testimoniales, ut hic.

LEX.

I.

1. **V**m qui. Ratio administrationis priuatæ
vel publicæ debet reddi in loco
vbi negotia fuerunt administrata: & coram iudi
cibus illius vniuersitatis cuius erant negotia: &
ad dictum locum, & coram dictis iudicibus ge
stor negotiorum est remittendus. h. d. l. j. & ij. Et primò loquitur
in eo qui gessit negotia alicuius priuati. ut est tutor: curator, vel
negotiorū gestor. Secūdo loquitur in eo q gessit negotia alicuius
vniuersitatis. camerarij vniuersitatis vel negotiatoris, vel prior ali
cuius collegij. nam tenentur reddere rationē corā alio priore suc
cessore eiusdē collegij: & ad dicta loca. & ad iudicem debet re
mittere. ut vult glo. in ista. l. j. in fi. licet in administratione priuata
dubitet: sed in publica tenet pro certo. Sed Gul. de cu. in l. j. infra
vbi quis de curiali vel cohortali. tenet idem in casu istius. l. j. &
dicit esse speciale qd in cōtractibus, vel qn fiat remissio, quia ista
administratio potest habere delictū inclusum fraudulenter ad
ministrare: vñ sicut in delictis fit remissio in locum delicti. ut in
auth. ut nulli iudicū. §. si verò quis cōprehensorum. ita in reddi
tione rationis alicuius administrationis. & idē vbi agit de statu.
ut j. ti. proximi. l. j. & idem si semel cōparuisset corā vno iudice, &
promississet ibi de iudicio sisti. ut in auth. de exhib. reis. §. si verò
petitā quidā. regulariter secus. ut in c. romana. §. contrahētes. & de
fo. cō. li. vñ. & nō. i. auth. qua puincia. §. vbi de cri. agi. opor. &
2. In l. ij. debes scire qd quando milites erant in expeditione pro
republica, conueniebant adinuicem. x. vel xx. de viuendo simili
ter. & communiter. & proponebant vnum ex eis qui faceret ex
pensas. & quilibet soluebat pro rata: & isti vocantur contuberna
les: quia sub eodē contubernio vel societate viuebant ut l. rē mi
hi. §. j. ff. commo. Si ille prepositus finiebat officium: & postea cō
trahebat societate cum alio numero militū: pro primo gesto te
neretur reddere rationem corā alio successore in illo numero: &
hoc dicit hic. & idē in similibus collegijs, vel vniuersitatibus. pu
ta mercatorū, vel alterius artis tm. Dicit Gul. per istū text. qd si
clericus fuit notarius in curia episcopi: & postea efficiatur biga
mus, si accusatur vel cōuenitur pro gestis tēpore notariatus te
neret reddere corā epō: nō rōne clericatus, vel ppter bigamiā. sed
propter offm qd habuit in curia sua. patet ēt per illā l. qd si aliquis
desit esse mercator, pro gestis tpe quo erat pōt cōueniri in curia
mercatorū. licet alij nō mercatores, & q nūq. fuerūt, cōueniri nō
possint. & hoc dixi in l. fi. de iurif. om. iu. Idē videt in eo qui de
iijisset esse scholaris. ut p gestis tpe quo erat, reddere corā rectore.
Et nō. rōne quæ ponit circa si. ex qua patet ratio quare ad locū
gestionis negotiorū debet remitti p rōne reddēda: licet nō repe
ritur. Et est ar. istius tex. qd nō dēt fides instrō facto in lōginquis
partibus p illū qui ignorat an sit notarius. de quo in Spec. de ins
tru. edi. §. restat. ver. qd si producat. de cōsuetudine seruatur qd
portatur littera testimonialis qualiter ille est notarius factus per
superiorem illius loci. Non sunt alia.

Vbi causa status agi debeat.

Rubrica.

1. Quando seruus an fugit à domino, an priuet dominum possessione: & an proprietate
te, & quando tempore, & qualiter dominus possit ipsum uendicare?

v 3

Pauli de Castro Prima super Codice.

¶ Propria authoritate. Adde Bar. II. ff. de li. ho. exhibendo. Bar. cap. veronensis. in l. Marcellus. ff. de ver. sig.

LEX

I.



Aqua. De statu seruus qui aufugit ad non dñm, an tractari debet in loco vbi aufugit. & ad illum debet remitti per iudicē

loci vbi reperitur. h. d. Et si ipse dñs hoc vult, et petit sed si vellet q tractaretur in loco vbi reperitur, posset hoc fieri & iste est casus infra tit. j. l. j. secundū vñū intellectum: vel dic q ipse seruus allegabat se liberum: & ideo est remittendus: sed si hoc nō allegat, non expedit q remittatur ad iudicē loci de quo aufugit, sed probata fuga restituat ipsi domino per iudicem illius loci vbi reperitur: & iste est casus illius l. secundū alium intellectū. Vel tertio si allegat se liberū, remittitur ad locum vnde aufugit. vt hic tamen prius cognitio per iudicem loci vbi reperitur an verum sit q fugerit, & reperto q aufugerit, remittitur. vt ibi. sed si hoc non apparet, non remitteretur: quia esset in quasi poss. libertatis bona fide: in qua debet tueri & defendi vt j. eo. l. iij. & sic tribus modis soluitur contrarium de illa l. j. de qua glo. si, hic voluit op ponere & aduerte q hic dantur duo. f. quod debet agitari vnde aufugit. Item quod ad illū locum est remittendus in illa l. j. probatur alia duo. f. quod dñs propria authoritate, & sine sententia iudicis loci vbi reperitur potest ipsum capere & ad iudicem illius loci ducere: & hoc ideo quia nō perdit possessionē ciuilem. vt l. j. §. per seruū qui in fuga. ff. de acquir. pos. & sic nō videtur occupare rem alienam: vel ius sibi dicere quo casu priuaretur iure suo sed dicitur defendere suam possessionē. quod facere potest etiā de facto remouendo obstaculū. vt in l. quēadmodū. §. j. ff. ad legem aquilā. lege si vitē. §. si ad ianuā. quod vi aut clam facit j. quod cū eo. l. si seruus tuus. secundū dicitur ibi q ille iudex an equam remittat debet cognoscere de fuga: & sic an sit in possessione libertatis bona fide, vel mala. quia primo casu sibi prodeset. vt dixi: secundo nō. vt j. de proba. l. vis eius. j. Vltimū Cy. cōmentauit istā l. referendo quandā petitionem Pet. qñ seruus aufugit à domino nō autem priuaret dominū possessionē: & an proprietate: & quanto tempore & qualiter dñs possit ipsum vendicare, & recuperare: & quo iure: de quibus vide hic plenē per eū quia multae ll. & variē loquuntur. Est tamen extranea materia: & parum in vñū &c.

¶ Procurator caesaris licet regulariter sit iudex inter fiscum & priuatum, quādo tamen agitur causa status illius qui asserit se nunquam fuisse seruū, non est iudex cōpetens: sed in causa pecuniaria sic.

¶ Qui recepit de ordine fratrum minorum, dicens se nunquā fuisse professionem: nec uel le facere, & conuentus illius loci asserat contrarium, an ueniat ibi coram epi scopo: an coram suo iudice quem habet ex privilegio?

LEX

II.

Procuratores. Procurator caesaris nō est iudex cōpetens in causa status. h. d. Et hoc inter duos priuatos. sed inter fiscū & priuatum si fiscus asserit aliquē esse seruū suū: & ille dicit se esse liberū. & tūc loquitur l. iā dudū. j. eod. vbi distinguitur. aut dicit se esse liberū, & sic fatetur semel se fuisse seruū fisci: sed dicit se fuisse manumissum, & tūc procurator caesaris poterit cognoscere. Aut dicit se nunquā fuisse seruū fisci: sed fuisse & esse ingenuū & sic de facto fuisse per fiscum occupatū & tūc procurator caesaris nō cognoscit: sed iudex ordinarius puta p̄gles pro uinciae. & soluit contrariū de illa l. de qua gl. voluit hic opponere & soluit pluribus modis tene quartā sol. & sic nō. ex illa l. in fi. q. j. licet procurator caesaris regulariter sit iudex inter fiscū & priuatum: qñ tñ agitur causa status illius qui asserit se nunquā fuisse seruū, non est iudex cōpetens sed in causa pecuniaria sic. Et hoc inducit Gul. de cu. ad quēstionē. j. Fratres minores habēt priuilegium à papa q possint agere vel conueniri coram certo iudice: & non coram alio. Pone q quidam recessit de ordine: & dicit se nunquā fecisse professionem, nec uelle facere: cōuentus illius loci asserit contrariū, & vendicat ipsum tanquā religiosum: coram quo debet agitari ista causa: an coram iudice spiritali, quē habent dicti fratres: an coram episcopo loci: & tenet ipse per illam l. iā dudum. in fi. quod coram episcopo loci.

¶ Quilibet defendendus in sua quasi posses. & ei qui non possidet incumbit onus probandi. & si non constet quis litigantium sit in possessione, quae erit partes inducit

¶ Propter dignitatem actoris non debet mutari iudex rei: sed iudex ipsius consistentis in

dignitate quando retinet partes rei, immutatur.

LEX

III.



In possessione. In causa status actor se quis forū rei, & ille tenet partes rei q est in pos. vel quali bona fide. h. d. cū l. i. & differt à l. j. quia ibi ille q asserbat se liberū, erat in quasi possessione libertatis mala fide: quia aufugerat. vñ sibi nō prodest. vt l. vis eius. j. de proba. In istis aut legibus erat in quasi possessione iuris quod praeendebat bona fide. si ille q asserbat se liberū in ista prima l. vel ille qui asserbat eū seruū in l. seq. & sic ibi de statu seruitutis prouocabat ad libertatem hic vero cōuerso de statu libertatis prouocabat ad seruitutem. vt l. liberis. §. ff. de li. causa. j. Quilibet ergo est defendendus in sua quasi possessione & ei qui nō possidet incumbit onus probandi & si nō cōstaret quis eorū esset in pos. iudex ex officio deberet cognoscere summam & eū qui melius probaret cōstituere debere tenere partes rei, & alterū partes actoris: vt d. l. liberis. §. fin. nec requireret in hoc libellus. sed (vt dixi) iudex ex officio posset hoc facere per id quod nō. Inno. in c. cū uenisset. de instit. & Spec. in ti. de libelli cōcep. §. j. ver. xxj. & nō est diu q habui in simili casum in ciuitate. Fede. quia erat contentio de possessione quarundam terrarum inter ep̄m loci ex vna parte, & cōmunitatem eius ex altera & quaelibet pars asserbat se possidere, & uolebat tenere partes rei in causa proprietatis: & q altera daret libellum. Iudex praecauit illud quod d. dixi. & dedit terminum cuiuslibet ad probandū & quaelibet pars induxit testes, & iudex declarauit ep̄m melius probasse, & debere tenere partes rei. Et cū causa esset hic cōmissa, & esset aduocatus cōitatis, feci retractari finem quia uisus actis Ep̄s nullo modo probauerat de possessione: nec aliquāliter uideretur probasse de proprietate, sed illa probatio erat impertinens: qm̄ ad illud non fuerat terminus assignatus: & sic non proderat ep̄o iuxta notata in l. momētanea. §. qui legi per so. Et nō. in illa l. si in possessione in fi. q ppter j dignitatem actoris nō debet mutari iudex rei sed iudex ipsius cōsistens in dignitate: qñ retinet partes rei, bene immutatur qā senator ppter iud dignitatē nō cōuenit corā qbus alij cōueniunt maxime in causa criminali. vt j. vbi sena. vñ cla. l. quoties plus ergo subueni ex stentibus in dignitate qñ conueniuntur quā qñ agunt: & alium molestant.

LEX

V.



Am dudum. In ista l. iam dudum. ibi. j. rationalē vel magistrū rei priuatae. j. ad procuratōrē caesaris qui dicitur rationalis & magister rei priuatae. i. rerum quae non sunt publicae sed sunt principis tanquā eius bona priuata, & circa illas habet administrationem. vt j. de fundis rei priuatae. l. xj. per totum.

LEX

VI.



In litibus. In quēstionibus ingenuitatis alius uiuentis praescriptio quinquēniū est sublata. h. d. Praemitte illud qd habetur in gl. quod olim ante istam legē si possedi aliquem liberum hominem tanquā seruū, & postea ipsum manumissi & sic dicebam ipsum esse liberum meū, ipse aut asserbat nunquā se fuisse seruū, sed semper ingenuū, & sic nolebat teneri tanquā libertum ad operas in quibus ille tenetur, si per quinquēniū steterat in quasi possessione libertinitatis, non debeat postea audiri: nisi mediantē rescripto principis hodie per l. iudicis etiam sine principis rescripto: nec ob. j. ne de statu defun. vt in glo.

Vbi quis de curiali uel cohortali, aliaue conditione conueniatur.

Rubrica.

Titulus praecedens loquitur qñ agitur de statu illius qui asserit se liberum, & per alium asserit seruus hic uero quando agitur de statu alicuius liberi hominis, qui non est seruus: tamen est obnoxius & obligatus ad operas ppetuas & sic nec est perfectē liber: nec perfectē seruus.

¶ Monachi fugitiui ubique reperiantur, possunt capi propria authoritate perbatem: & duci ad episcopum loci: qui hoc comperto statim sibi restituat. & qui dicat se non esse monachum

¶ Quid in uxore alicuius fugientet

LEX

I.



I quis. Homo alteri obnoxius ad operas ppetuas fugiens ab eo, potest capi per illum à quo fugi

propterea